

Hvor højt kan humlebien flyve?

- Fremtidens finansiering af offentlige serviceudgifter og Baumols omkostningssyge

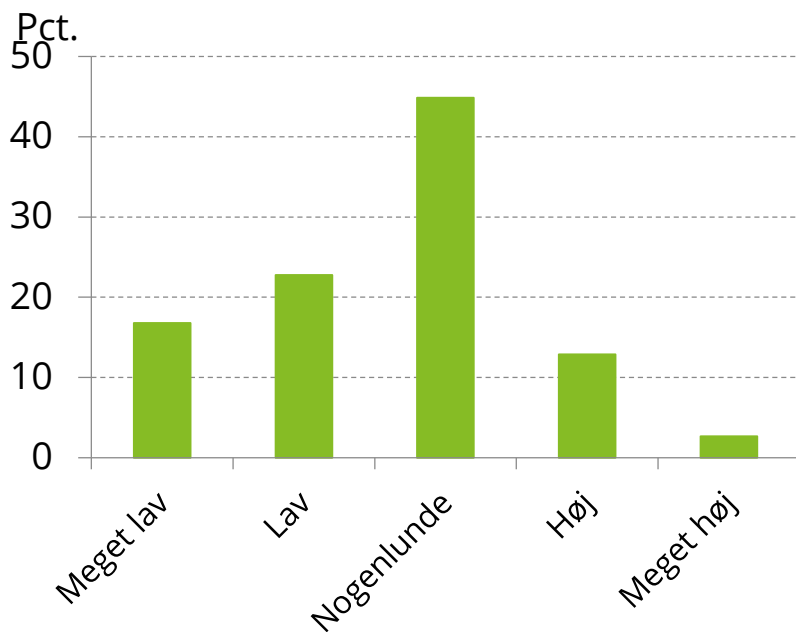
NØF årsmøde 2020, Koldingfjord
v. Jens Hauch

Overblik

- Baumols omkostningssyge
- Analytisk design
- Resultater – hvor højt kan humlebien flyve?

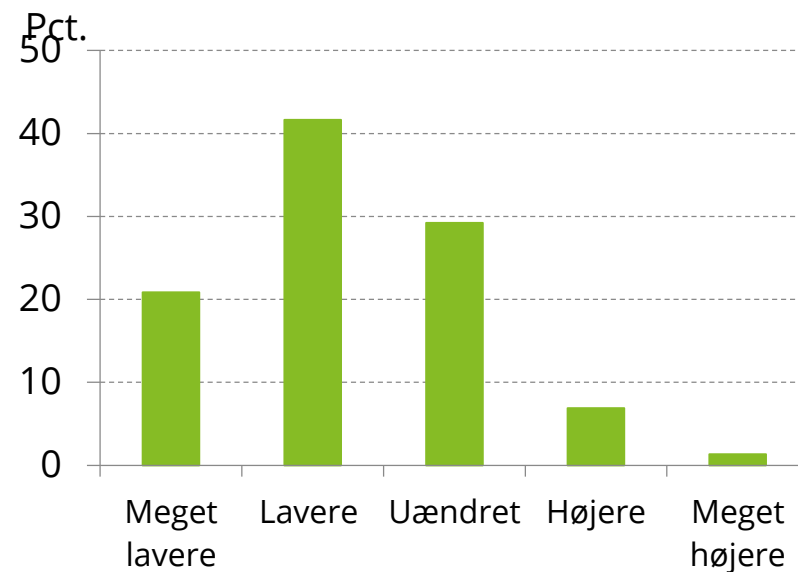
Survey: Danskernes tillid til velfærdsstaten

Tillid til, at velfærdsstaten tager hånd om dig, hvis du kommer i vanskeligheder?

Anm.: 1.841 besvarelser

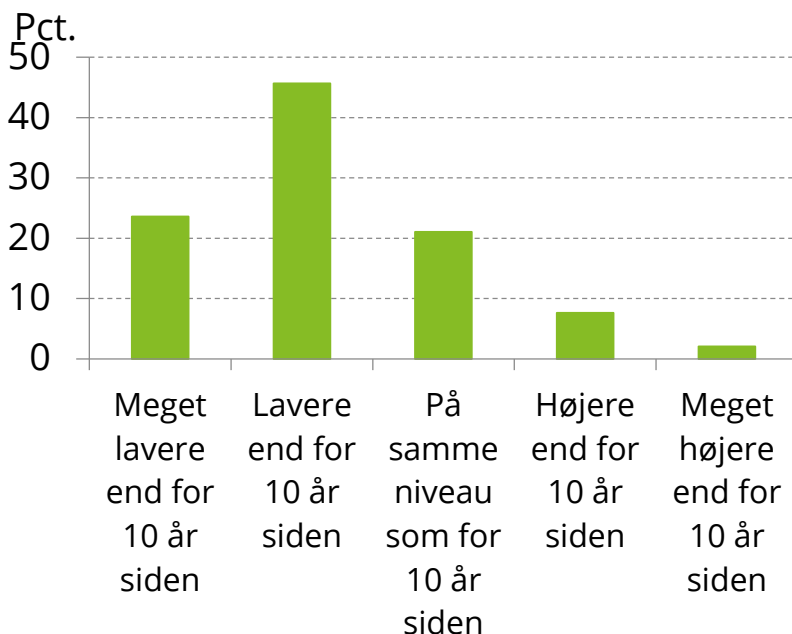
Lavere eller højere tillid end for 10 år siden?

Anm.: 1.713 besvarelser

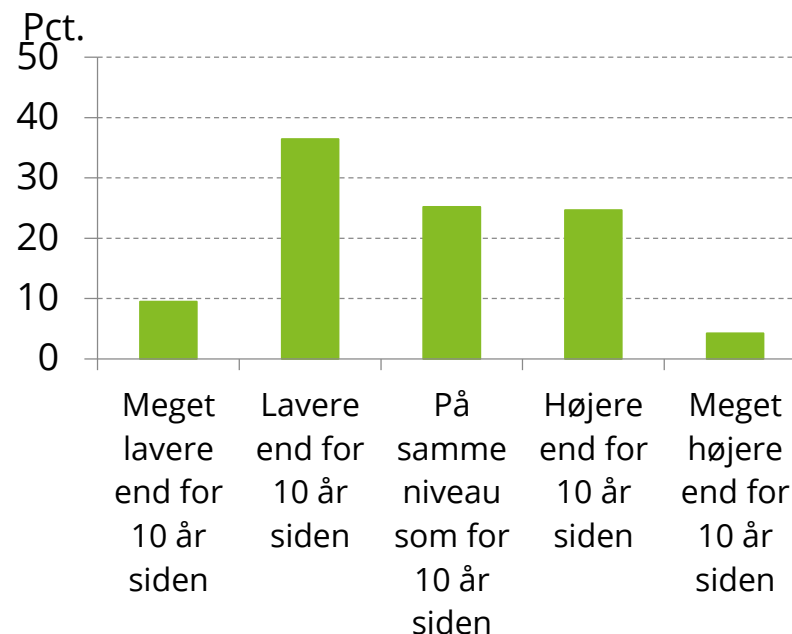
Survey: Oplevet kvalitetsændring de seneste 10 år

Ældreplejen

Anm.: 1.477 besvarelser

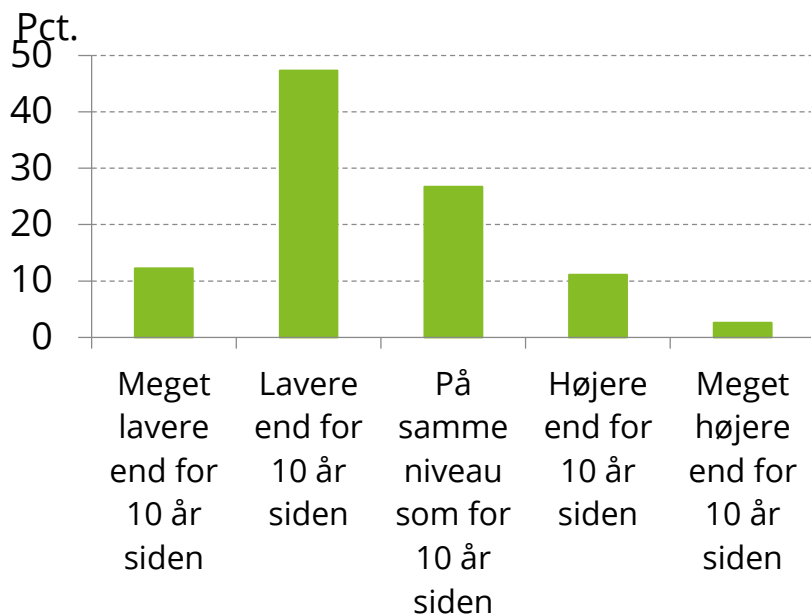
Sundhedssystemet

Anm.: 1.674 besvarelser

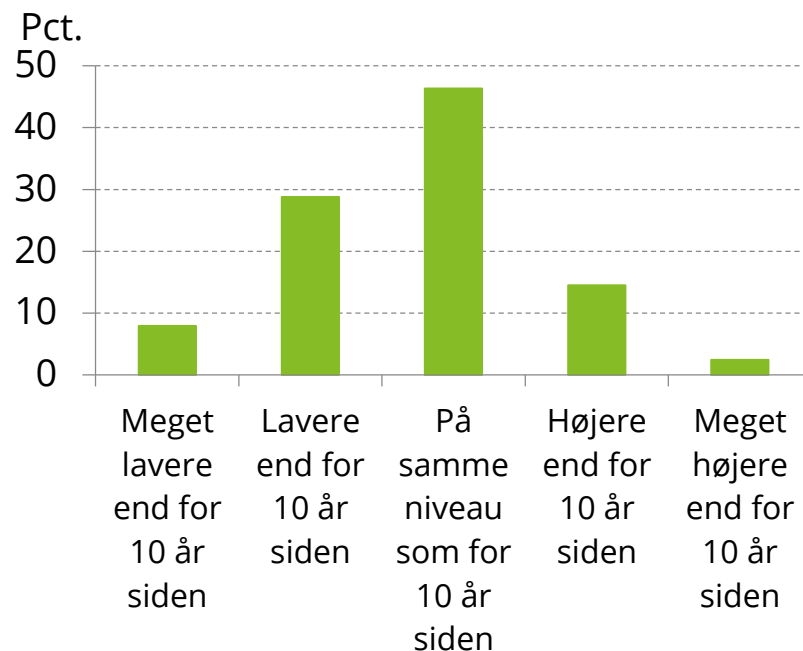
Survey: Oplevet kvalitetsændring de seneste 10 år

Vuggestuer og børnehaver

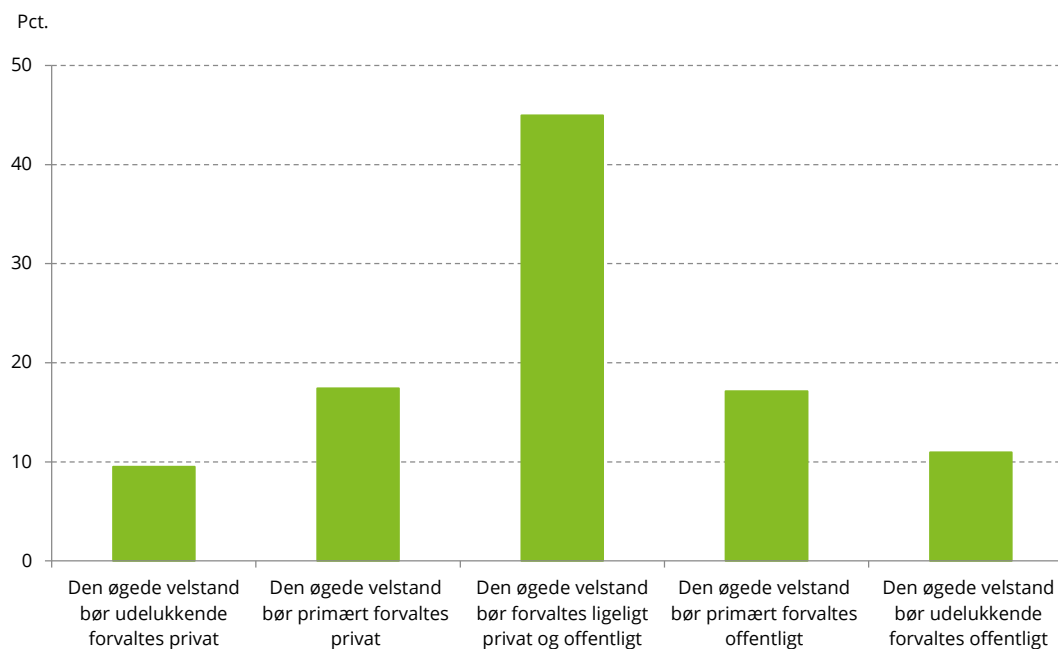
Anm.: 1.262 besvarelser

Politi og domstole

Anm.: 1.402 besvarelser

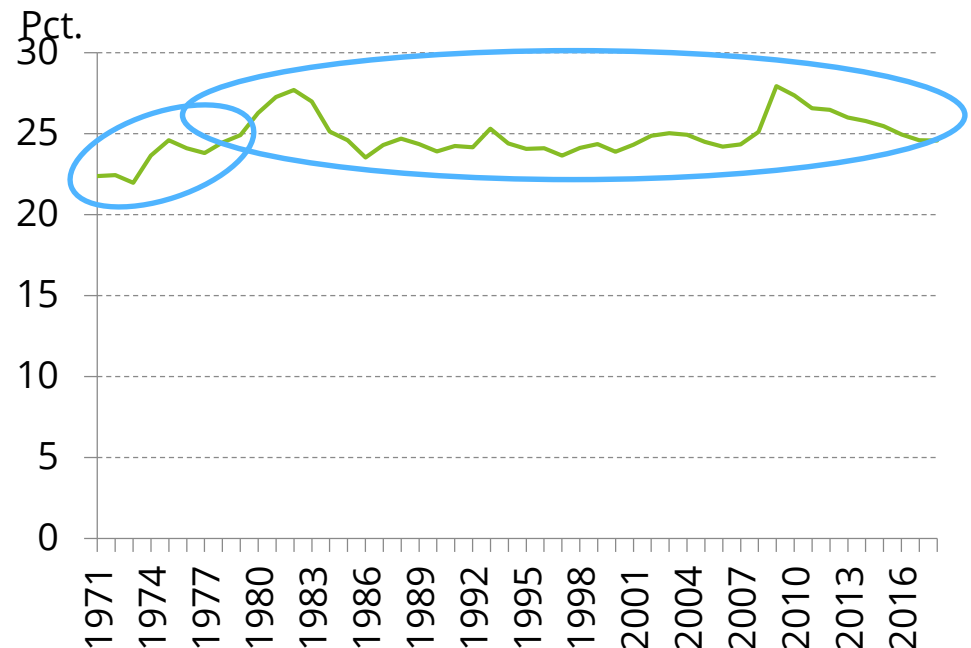
Hvordan ønsker danskerne at prioritere fremover?

Paradoks: Hvorfor er danskerne utilfredse?

- Vi har økonomisk vækst
- En fast omkostningsandel allokeres til offentlig service
- Danskerne vil ønsker at det fortsætter sådan
- Selvom der bruges flere penge på offentlig service oplever danskerne den som dårligere
- Hvorfor?
- - Baumolproblemet

Offentlige serviceudgifter (off. forbrug) i pct. af BNP

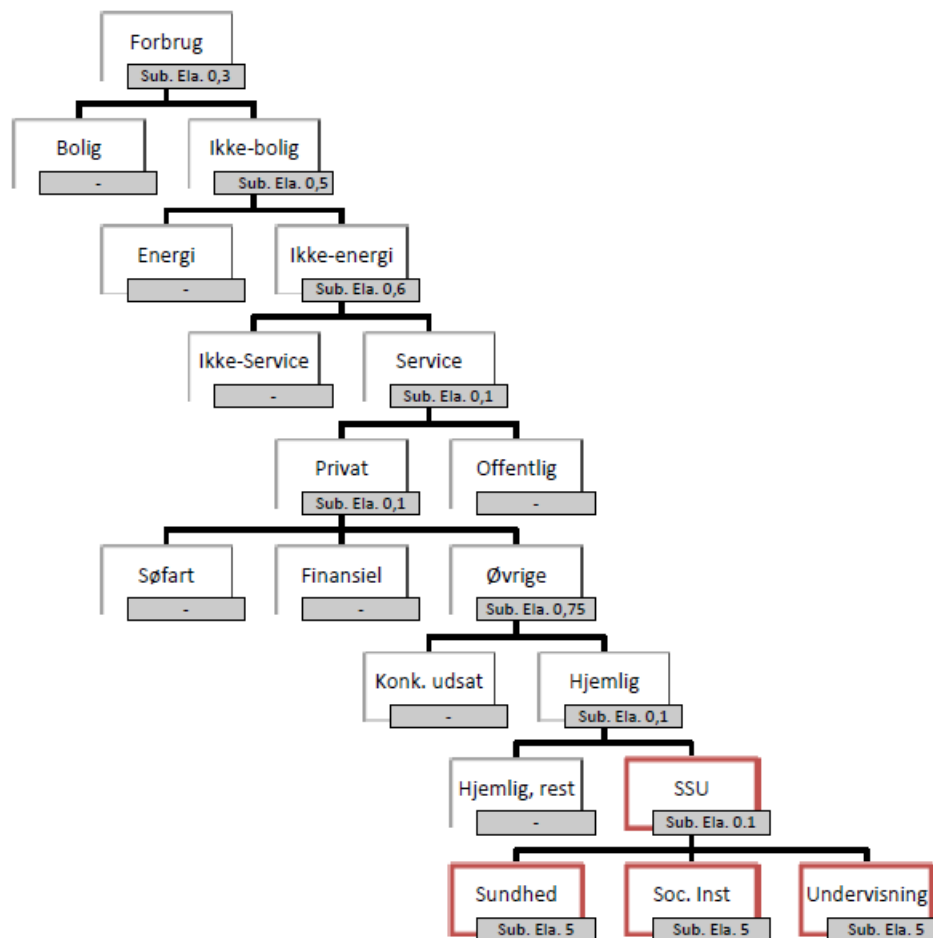
Baumols omkostningsyge

- **Fact:** Større produktivitsvækst i fremstilling end i serviceproduktion
 - Offentlig produktion er helt overvejende service, mens privat er blandet
=> Større produktivitsvækst i privat end i offentlig produktion
 - Bemærk: Iboende problem, handler ikke om hvorvidt de offentligt ansatte er gode eller dårlige til deres arbejde
- **Paradoks:** Noget godt (produktivitsvækst) kan blive et problem
 - **Hvis** skattetrykket fastholdes => Privat forbrug vil løbe fra offentligt forbrug i mængder
 - Offentlige serviceydelser kan *opleves* relativt ringere selvom de bliver bedre
 - **Hvis** mængden af offentligt forbrug skal følge privatforbrug => skattetrykket skal stige og stige – konfiskatorisk omfang
- **Afgørende:** Hvor hurtigt går det?

Analytisk design

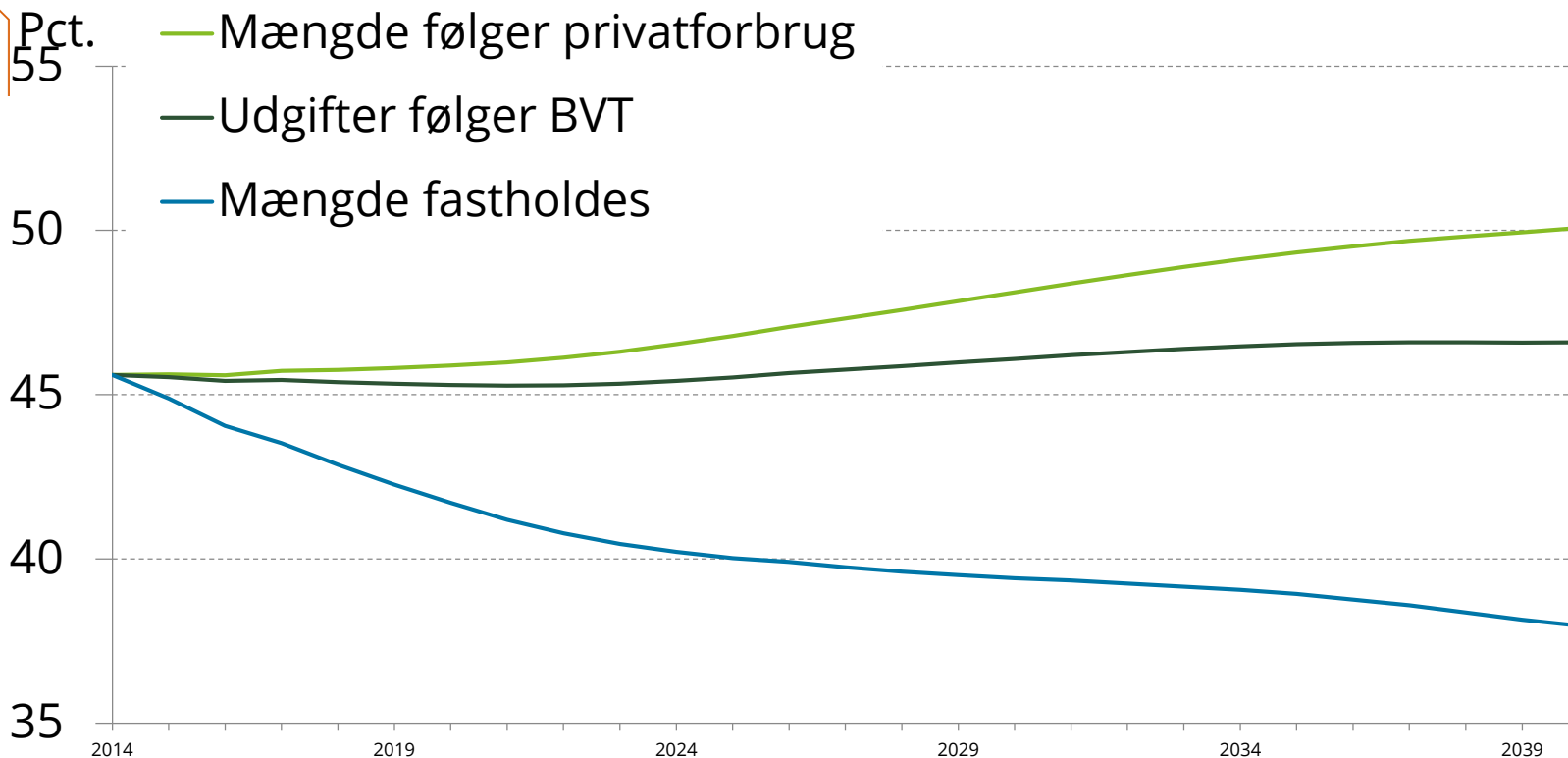
- CGE-modellen Reform, udviklet og anvendt af Dream
- Klassisk statisk komparativ multisektormodel
 - CES-modellering af nytte og 73 produktionsfunktioner
- Dynamisering
 - “Dynamiseret” ved succesive kørsler
 - Kapitalapparat tilpasser sig gradvist til optimalt kapitalapparat bestemt ud fra user cost i statisk version
 - Eksogen demografisk udvikling (to repr. forbrugere, inden for og uden for arbejdsmarkedet)
 - Produktivitetsvækstrater fremskrevet på baggrund af DST’s outputbaserede mål og særskilte analyser

Tilføjelse til nyttefunktion

Indkomstkatten ved forskellige udviklingsveje for den offentlige sektor

Indkomstkattesats (bundskattesats + gns. Kommuneskattesats + kirke + AMB)

Perspektivering af resultater

- Antagelser om produktivitetsvækstrater og substitutionselasticiteter er usikre og vigtige
 - Som altid med modelfremskrivninger: Det er et kvalificeret bud på mulige udviklingsveje, ikke et kig i krystalkuglen
- Udgifter følger BNP svarer nogenlunde til fuldt demografisk træk
 - Det svarer også til historisk udvikling og tilsyneladende til danskernes præferencer
- Politisk taler få i dag om “mængde fastholdes” og ingen taler vist om “mængde følger privatforbrug”

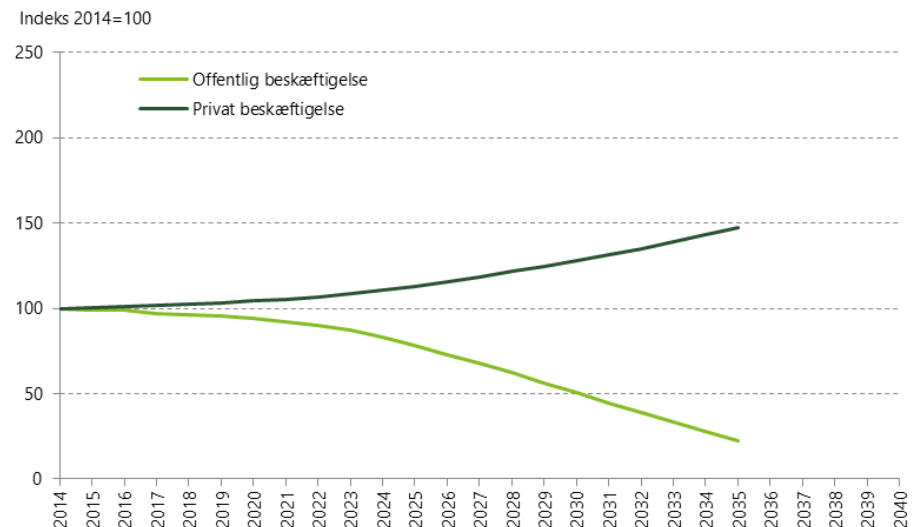
Forventningsafstemning om samfundskontrakten nødvendig

- **Man kan ikke både fastholde skattetryk og få omfanget af offentlige serviceydelser til at følge privatforbrug**
- Godt hvis den offentlige sektor kan effektiviseres
 - Men det kan ikke løse det iboende vækstproblem
- Enten holde fast i alle de typer af serviceydelser, der i dag indgår i offentligt forbrug, og foretage generel udtynding over hele linjen
- Eller gradvis udvælge typer af serviceydelser, der ikke (længere) skal stilles frit til rådighed af det offentlige
 - Fx fertilitetsbehandling, kunstig befrugtning, gratis psykologhjælp til unge ...

Eksempel: Privat finansiering af sundhedsvæsen?

- Produktivitetsvæksten i sygehusvæsenet er pæn
 - Antaget svagere vækst end analyser tyder på
- Antag: Mængde offentligt forbrug følger privatforbrug for andet end sundhed
 - Finansieres med gradvis privatfinansiering af sundhedsvæsen
- Så vil sundhedsvæsenet i 2035 være helt privatfinansieret

Offentlig og privat beskæftigelse inden for sundhed

Tak for ordet

